

با سلام و احترام،

امروز در نظر داریم **فصل هشتم** با عنوان **مبانی نظری و چارچوب نظری** از فهرست چهارده فصلی **شیوه عملی مقاله نویسی** را بطور کامل برای شما عزیزان شرح نماییم.

با تجدید احترام
کبری سبزعلی یمقانی

فصل هشتم: مبانی نظری و چارچوب نظری

گرچه علم توسط داده ها به جلو رانده می شود، اما برای تبیین داده های علمی به مبانی نظری قوی ای نیاز است. در عین حال، مبانی نظری در راستای ساخت چارچوب نظری و فرضیه های مطرح شده از طریق قیاس یا رویکرد بالا به پایین که در آن پژوهشگر از امور کلی تر به امور خاص تر پیش می رود و کار خود را با نظریه یا نظریه هایی راجع به موضوع مورد بررسی شروع و بعد به فرضیه های خاص قابل آزمون می رسد، نیز کاربرد گسترده ای دارند. علم صرفاً تلاش برای جمع آوری اطلاعات یا داده ها نیست، بلکه تلاش برای تبیین این داده ها و اطلاعات به یک روش دقیق، منسجم و سودمند است. بنابراین، مبانی نظری می تواند هم در راستای شناخت پیشایند و ساخت چارچوب نظری و فرضیه ها سودمند باشد و هم در راستای معنی داری واقعی و تبیین. پس، پراختن به آن ها در یک مقاله می تواند سودمند باشد.

علت استفاده از مبانی نظری

مبانی نظری نه تنها در راستای تبیین نتایج به دست آمده- معنی داری واقعی کاربرد دارند، بلکه به عنوان یک پایه ی مفهومی برای هدایت پژوهش و مطالعه به کار می روند. بنابراین، شما می بایست در مبانی نظری به

آدرس: میدان انقلاب- جنب سینما مرکزی- کوچه مهرناز- ساختمان ۱۱۰- نیم طبقه اول.

Email: s.tmrq@yahoo.com Channel: @touloo

دنبال مفهوم های اصلی، نتیجه گیری ها، نظریه ها، استدلال ها و غیره ای باشید که زیر بنای کار شما را شکل می دهند و مبتنی بر آن ها اقدام به پیش بینی نمایید که این پیش بینی در پژوهش های قیاسی - فرضیه آزما- در قالب فرضیه ها صورت می گیرد. این پیش بینی زمانی می تواند به درستی و با قوت انجام گیرد که برآمده از نظریه باشد. در این راستا، مبانی نظری می توانند به شکل گیری چارچوب نظری و تعریف مفهوم ها یا متغیرها بیانجامند.

ساختار مبانی نظری

در پژوهش ها، مبانی نظری به صورت جامع مطرح می گردند و آنگاه مفهوم ها، متغیرها و شاخص های مورد نظر از آن ها در راستای شکل گیری چارچوب نظری استخراج و بیان می گردند. اما، در مقاله ها طرح مبانی نظری به صورت کوتاه تر انجام می گیرد و در آن بنیادی ترین مبانی به صورت تلخیصی مطرح می شوند. در این راستا، می توان موارد زیر را در قالب مبانی نظری ذکر کرد:

تعریف یا شناسایی عنوان، مسأله، یا زمینه ی موضوعی کلی مورد نظر و ارائه ی بافت مناسبی برای مرور ادبیات.

اشاره به روندهای کلی مربوط به موضوع در ادبیات پژوهش و پرداختن به تعارض ها در نظریه، روش شناسی، شواهد، و نتیجه گیری ها، و ذکر شکاف ها بین پژوهش و شناخت مسلم فرض شده، و در نهایت بیان مسأله ی مورد نظر و دیدگاه جدید پژوهشگر یا مولف آن.

طرح دامنه ی مطالعاتی و بیان دلایل پژوهشگر یا مولف از ذکر مبانی نظری و در عین حال تبیین ملاک هایی که در تحلیل و مقایسه ی نظریه ها و دیدگاه ها به کار می رود.

تلخیص مطالعه ها و مقاله های مهم ارائه شده در خصوص حوزه و مسأله ی مور نظر.

نتیجه گیری از مبانی نظری و ربط آن به موضوع یا مسأله ی اصلی پژوهش یا مقاله.

مطرح نمودن مفهوم ها و متغیرها و شاخص های آن ها و ساخت چارچوب نظری.

چارچوب نظری یا مفهومی

آدرس: میدان انقلاب - جنب سینما مرکزی - کوچه مهرناز - ساختمان ۱۱۰ - نیم طبقه اول.

Email: s.tmrq@yahoo.com Channel: @touloo

از **چارچوب نظری یا مفهومی** برای ترسیم خطوط کلی پژوهش یا ارائه ی رویکرد ترجیحی استفاده می شود. این چارچوب از مجموعه ای از مفهوم های مرتبط با روش ها، رفتارها، کارکردها، روابط و هدف ها تشکیل می شود. چهار چوب نظری، روابط بین همه ی متغیرها را تعریف می کند به گونه ای که خواننده بتواند روابط فرض شده بین آن ها را درک کند.

چارچوب نظری می تواند به عنوان یک الگوی منطقی به حساب آید. چارچوب نظری مجموعه ای از مفهوم های دارای ارتباط متقابل است که پژوهش را هدایت می کند و تعیین می نماید که چه چیزهایی باید سنجیده شوند.

نحوه ی طراحی چارچوب نظری یا مفهومی

اولین کاری که شما می بایست انجام دهید این است که به **حکم، عنوان، یا مسأله ی پژوهش** خود رجوع کنید و از دل آن **پرسش های** به دست آمده را به صورت دقیق بررسی نمایید تا ببینید که آن دارای چند عقیده ی کلیدی است.

دوم، مفهوم ها یا متغیرهای کلیدی خود را مشخص نمایید. به سخن دیگر، تعیین نمایید که چه عواملی بر معلول فرض شده یا متغیر وابسته تأثیر می گذارند.

سوم، جدولی را طراحی نمایید و خلاصه ی نظریه ها، مفهوم های برآمده از آن ها و همبسته های احتمالی آن ها را در آن خلاصه نمایید.

چهارم، بر اساس جدول مذکور، همه ی **مفهوم ها یا متغیرهای تاثیرگذار** بر متغیر وابسته ی خود را در قالب متغیرهای مستقل یا پیش بین و وابسته یا پیش بینی شونده فهرست نمایید.

پنجم، مبانی نظری را مرور و بهترین نظریه یا نظریه هایی را که می توانند **روابط بین متغیرهای فهرست شده** را تبیین نمایند برای خود انتخاب نمایید.

ششم، در خصوص فرض ها و گزاره های این نظریه ها و مناسبت آن ها با کار خودتان بحث نمایید.

هفتم، طرح نموداری چارچوب نظری خود را ترسیم نمایید. در این نمودار، می بایست متغیرهای مستقل، واسط، تعدیل گر، کنترل، و وابسته و جهت های ارتباط آن ها مشخص گردد. برای این منظور، ما می بایست

آدرس: میدان انقلاب - جنب سینما مرکزی - کوچه مهرناز - ساختمان ۱۱۰ - نیم طبقه اول.

Email: s.tmrg@yahoo.com Channel: @touloo

نام متغیرها را نوشته و فلشی را از هر متغیر که فکر می کنیم **اثر گذار** است به سمت هر متغیری که فکر می کنیم **اثر پذیر** است، بکشیم.

ادامه این مبحث را در شیوه عملی مقاله نویسی (۱۰) دنبال نمایید.
(Channel: @keygroup)